

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 2127/2023
14.06.2023. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, Марије Терзић и Зорана Хацића, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Југослав Вукајловић, адвокат из ..., против тужене Социјалистичке партије Србије, чији је пуномоћник Јелена Жикић, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2733/22 од 15.03.2023. године, у седници одржаној 14.06.2023. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2733/22 од 15.03.2023. године и предмет **ВРАЋА** другостепеном суду на поновно одлучивање.

Образложење

Пресудом Основног суда у Брусу П1 154/21 од 01.03.2022. године, ставом првим изреке, тужена је обавезана да тужиоцу исплати на име неисплаћене минималне зараде за период од 01.07.2014. године до 01.03.2017. године износ од 650.000,00 динара, са законском затезном каматом која доспева на начин наведен у том ставу изреке. Ставом другим изреке, тужена је обавезана да тужиоцу исплати на име накнаде парничних трошкова износ од 115.500,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде па до исплате.

Апелациони суд у Крагујевцу је, пресудом Гж1 2733/22 од 15.03.2023. године, ставом првим изреке, преиначио пресуду Основног суда у Брусу П1 154/21 од 01.03.2022. године, тако да гласи, у ставу 1. изреке, да се одбија тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се тужена обавезе да му на име неисплаћене минималне зараде за период од 01.07.2014. године до 01.03.2017. године исплати износ од 650.000,00 динара, са законском затезном каматом у месечним износима наведеним у том ставу изреке, а у ставу 2. изреке, тужилац је обавезан да туженој накнади парничне трошкове у износу од 205.100,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је изјавио благовремену ревизију због погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду применом одредбе члана 408., у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку – ЗПП ("Службени гласник РС", бр. 72/11...18/20) и члана 92. Закона о уређењу судова ("Службени гласник РС", бр. 10/23), па је утврдио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка прописана одредбом члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је засновао радни однос решењем Општинског комитета Савеза комуниста Србије ... бр. 76/1 од 09.06.1983. године, а одлуком о престанку рада у ОК СКС ... од 16.07.1990. године, распоређен је на рад у Општински одбор СКС ... почев од 01.01.1991. године. Тужена је, као правно лице и удружење грађана постојала и у време заснивања радног односа тужиоца, а и касније, па је у свом делокругу рада, у спорном периоду, имала организациони део – Општински одбор СКС-а у ..., који је организован за територију Општине ... Правилницима о систематизацији радних места тужене од 23.04.2003. године, 20.04.2005. године и 19.09.2004. године, није било предвиђено радно место тужиоца у Општинском одбору у ... Одлуком Општинског одбора СПС ... о одјави из ПИО Фонда ... бр. 43/2013 од 31.12.2013. године, тужилац је одјављен из ПИО Фонда ... 31.12.2013. године "и исти ће бити пријављен код друге ПИО".

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је тужбени захтев тужиоца за накнаду штете због неисплаћене минималне зараде за период од 01.07.2014. године до 01.03.2017. године усвојио, налазећи да је тужиочев радно-правни статус код тужене регулисан само једном одлуком тужене о пријему у радни однос од 16.07.1990. године, која је до данас остала непромењена, као и његово радно ангажовање. По мишљењу првостепеног суда, то што су настале организационе промене код туженог на бази којих је донет Правилник о систематизацији радних места од 19.09.2014. године, а пре тога од 20.04.2005. године и 23.04.2003. године, и то што ти правилници не предвиђају тужиочево радно место у Општинском одбору у ..., је без значаја за радно-правни статус тужиоца, пошто о његовом радно-правном статусу не постоји ни једна одлука тужене осим одлуке о пријему у радни однос из 1990. године, на основу које је и обављао рад за туженог.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду, тако што је тужбени захтев тужиоца одбио, налазећи да тужилац није био у радном односу код тужене након одјаве са обавезног социјалног осигурања 31.12.2013. године, а код неспорно утврђене чињенице да Правилником о систематизацији радних места тужене од 19.09.2014. године није предвиђено тужиочево радно место и чињенице да тужилац није закључио уговор о раду са туженом, након реорганизације, нити је на било који начин уговорио права и обавезе као и накнаду за обављени рад.

По оцени Врховног суда, другостепени суд је погрешно применио материјално право, а због тога је чињенично стање непотпуно утврђено.

Одредбом члана 30. Закона о раду ("Службени гласник РС", бр. 24/2005 ... 13/2017), прописано је да се радни однос заснива уговором о раду који закључују запослени и послодавац и који се сматра закљученим кад га потпишу запослени и

надлежни орган код послодавца, односно лице утврђено законом или општим актом послодавца или лице које они овласте. У циљу спречавања злоупотреба на тржишту рада и елиминације "рада на црно" (фактичког рада), закон је увео правило о правној фикцији постојања радног односа изражен у члану 32. став 2. Закона о раду, којим је прописано да ако послодавац са запосленим не закључи уговор о раду, у складу са ставом 1. тог члана закона, сматра се да је запослени засновао радни однос на неодређено време даном ступања на рад. Та правна фикција омогућује да радни однос настане и без закључења уговора о раду у писаном облику. Престанак радног односа прописан је одредбама чланова 175.-179. Закона о раду, а остваривање и заштита права запослених одредбама чланова 192. и 193. истог Закона, тако што у смислу одредбе члана 192. о правима, обавезама и одговорностима из радног односа одлучује под тачком 1, у правном лицу – надлежни орган код послодавца, односно лице утврђено законом или општим актом послодавца или лице које они овласте, а у смислу одредбе члана 193. запосленом се у писаном облику доставља решење о остваривању права, обавеза и одговорности са образложењем и поуком о правном леку, осим у случају из члана 172. овог закона (анекс уговора о раду).

У конкретном случају, тужилац је засновао радни однос код тужене решењем Општинског комитета Савеза комуниста Србије ... од 09.06.1983. године и распоређен је на рад у Општински одбор СПС ... почев од 01.01.1991. године. Другостепени суд је закључио да тужилац није био у радном односу код тужене након одјаве са обавезног социјалног осигурања 31.12.2013. године, при чему није имао у виду да то није одлука коју је о правима, обавезама и одговорностима из радног односа донео надлежни орган тужене, у смислу одредбе члана 192. став 1. тачка 1. Закона о раду. С тим у вези, из садржаја одлуке о одјави из ПИО Фонда ..., коју је потписао председник Општинског одбора СПС ... ББ, види се да је та одлука донета на основу дописа Главног одбора Социјалистичке партије Србије бр. 0800-739/1 од 24.12.2013. године "којим траже да извршимо одјаву нашег радника из нашег ПИО Фонда, закључно са 31.12.2013. године, како би могли да изврше пријаву ПИО на јединствени регистар". Неразумљив је закључак другостепеног суда да тужилац није у радном односу код тужене након одјаве са обавезног социјалног осигурања 31.12.2013. године, имајући у виду да је том одлуком тужилац одјављен из ПИО Фонда ..., а да је у одлуци наведено да ће "исти бити пријављен код друге ПИО". Такође, у наведеној одлуци даље пише да је "именовани у сталном радном односу од 09.06.1983. године у ОК СПС ..., а потом од 01.01.1991. године у радном односу код Општинског одбора СПС ...". Када се при том има у виду да тужена није донела одлуку о престанку радног односа тужиоца, нејасно је од каквог је утицаја по радно-правни статус тужиоца то што је он одјављен из ПИО Фонда ..., како би био пријављен код друге ПИО, што следи из садржаја одлуке бр. 43/2013 од 31.12.2013. године. Због погрешне примене материјалног права нису утврђене чињенице о радно-правном статусу тужиоца код тужене у периоду од 01.07.2014. године до 01.03.2017. године, нити су с тим у вези, цењени жалбени наводи туженог.

Укинута је и одлука о трошковима парничног поступка јер зависи од његовог исхода, у смислу одредбе члана 163. став 4. Закона о парничном поступку.

У поновном поступку, потребно је да другостепени суд при одлучивању о жалби тужене има у виду примедбе из овог решења, како би донео нову и на закону засновану одлуку.

Из изложених разлога, Врховни суд је одлуку као у изреци донео применом одредбе члана 416. став 3. Закона о парничном поступку.

**Председник већа – судија
Гордана Комненић,с.р.**

За тачност отправака
Управитељ писарнице
Марина Антонић